

HUOLTOKOODIKÄSIKIRJA (VTJ)

Tähän dokumenttiin on koottu viranomaisten määritelmät väestötietojärjestelmässä lapsen huollon sisällön koodituksesta sekä yleiset periaatteet huollon koodituksen rekisteröintiin. Tämä käsikirja on tarkoitettu lapsen huoltopäätösten ja -sopimusten parissa työskentelevien asiantuntijoiden käyttöön. Käsikirjaa voidaan täydentää – ajantasainen ohje löytyy aina Tiimeri -työtilasta Huoltokoodikäsikirja (VTJ) (https://tila.tiimeri.fi/sites/dvv-huoltokoodikasikirja_vtj).

Tallennettaviin huoltotietoihin käytännön tapauksissa liittyvät kysymykset toimitetaan osoitteeseen: vanhemmuus@dvv.fi.

Ohjeet huoltotietojen ilmoittamisesta julkaistaan sivulla:
<https://dvv.fi/huoltotietojen-ilmoittaminen>

Tietojen ilmoittajat voivat olla yhteydessä tarvittaessa osoitteeseen:
huollontuki@dvv.fi

Sisältö

1 Lapsen huollon sisällön kooditus	4
1.1 Lapsen huollon sisällön ilmoittaminen väestötietojärjestelmään koodien tai vapaan tekstin avulla....	4
1.2 Koodilomakkeen käyttö.....	5
1.3 Koodien lajit: Päätösoikeus ja Tiedonsaantioikeus	7
1.4 Koodien tasonumerointi	7
Päätösoikeuksien tasot	8
Tiedonsaantioikeuksien tasot.....	8
1.5 Päätösoikeudet.....	9
1.5.1 P100 Nimet.....	9
1.5.1.1 P101 Etunimet.....	9
1.5.1.2 P102 Sukunimi	9
1.5.2 P200 Passi ja muut matkustusasiakirjat.....	10
1.5.3 P300 Kaikki sosiaali- ja terveystieteiden palvelut	10
1.5.3.1 P301 Kaikki sosiaalipalvelut	11
1.5.3.2 P302 Kaikki terveystieteiden palvelut	11
1.5.4 P400 Asuinpaikka	12
1.5.4.1 P401 Asuinpaikka Suomessa.....	12
1.5.4.2 P402 Asuinpaikan muutto ulkomaille	12
1.5.5 P500 Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus.....	13
1.5.5.1 P501 Varhaiskasvatus	13
1.5.5.2 P502 Opetus ja koulutus	13
1.5.6 P701 Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys	13
1.5.7 P702 Kansalaisuus	14
1.5.8 P703 Äidinkieli ja asiantuntijakieli.....	14
1.6 Tiedonsaantioikeudet	14
1.6.1 Ei yhtään T-koodia valittuna	15
1.6.2 T000 Kaikki lasta koskevat tiedot.....	15
1.6.3 T100 Kaikki sosiaali- ja terveystieteiden palvelut	16
1.6.3.1 T101 Kaikki sosiaalipalvelut	16
1.6.3.2 T102 Kaikki terveystieteiden palvelut.....	16
1.6.4. T200 Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus	17
1.6.4.1 T201 Varhaiskasvatus	17
1.6.4.2 T202 Opetus ja koulutus	17
1.7 Muut lapsen huoltoon liittyvät koodit (ei ilmoiteta lomakkeella)	17
1.7.1 A100 Lapsen virallinen asuinpaikka (vuoroasuminen)	17
1.7.2 P998 Huolto jaettu, oikeuksia tai sisältötekstiä ei ole talletettu	18
1.7.3 P999 Huolto jaettu, jako kuvattu sisältötekstissä.....	18
1.8 Huollon tehtävien jako tai tiedonsaantioikeuden sisältö tekstinä.....	18

2 Esimerkkejä ja erityistilanteita	20
2.1 Vanhemmat päättävät yhdessä lapsen terveystalvasta, isä päättää yksin lapsen muista asioista.	20
2.2 Vanhemmat päättävät kaikista muista asioista yhdessä, paitsi terveydenhuoltoon liittyvistä asioista, joita koskevat päätökset tekee toinen huoltaja yksin.	20
2.3 Huoltajalle määrätään tiedonsaantioikeus.....	21
2.4 Päätökseen sisältyy tiedonluovutuskielto	21
2.5 Päätökseen sisältyy huoltoon kuulumattomia asioita	21
2.6 Taloudelliset asiat	22
2.7 Oikeuksien voimassaolo - alku- ja päättymispäivä	23
2.8 Eräät lapsen terveyteen liittyvät päätökset, joihin aina vaaditaan kaikkien huoltajien suostumus	23
2.9 Huollosta erotetulla puhevalta sukunimiasiaassa.....	23
3 Linkitys Yhteentoimivuusalustalle (YTI)	23

VERSION HALLINTA		
versionro	mitä tehty	pvm/henkilö
1.0	Julkistettu FINAL-versio	2.11.2020
1.1	Päivitetty kohtia: 1.5.3; 1.5.3.1; 1.6.3; 1.6.3.1 ja 1.6.3.2 siten, että on poistettu vanhentuneet tiedot ja lisätty linkit kanta.fi sivuille. Lisätty teksti: Ajankohtaisen tilanteen Omakannan toiminnoista ja asiointimahdollisuuksista voi tarkistaa täältä: https://www.kanta.fi/omakanta ja https://www.kanta.fi/alaikaisen-puolesta-asiointi	22.4.2022/TR
1.2	Päivitetty varhaiskasvatus, opetus ja koulutus -kappaleita: vanhentuneet määritelmätekstit ja linkki vanhentuneeseen asiakirjaan on poistettu. Lisätty viittaus Opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuille (okm.fi).	2.11.2022/TR

1 Lapsen huollon sisällön kooditus

Lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevaan lakiin tehtiin 1.12.2019 eräitä muutoksia. Uudistukseen liittyneiden väestötietojärjestelmän (VTJ) muutosten ohella Digi- ja väestötietovirastossa nähtiin tilaisuus poistaa nykyisiä epäkohtia kehittämällä VTJ:n tietorakennetta siten, että ainakin pääosa lapsen huollon tietosisällöstä voitaisiin tallentaa VTJ:hin kooditetussa muodossa. Lapsen huollon sisältö on säädetty tallennettavaksi väestötietojärjestelmään väestötietolain ([Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista](#) (661/2009), 13 § 1 momentin 9-kohta) ja sen nojalla annetun väestötietoasetuksen ([Valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä](#) (128/2010), 8 § 1 momentin 3-kohta) nojalla. Väestötietojärjestelmään tallennetaan rekisteröinnin kohteena olevasta henkilöstä lapsen huoltoa ja sen sisältöä koskevat tiedot. Lapsen huoltoa koskevana tietona tallennetaan tiedot huoltajan tehtävistä ja oikeuksista sekä toiselle vanhemmalle tai muulle henkilölle myönnetystä erityisestä oikeudesta, jos niistä on määrätty tuomioistuimen päätöksessä tai sosiaalilautakunnan vahvistamassa sopimuksessa. Edellä mainittua lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 89/2008) todetaan, että säännöksessä mainituilla tiedoilla tarkoitetaan lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain ([Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta](#), 361/1983) mukaisesti määräytyvän huollon pääasiallista sisältöä. Huollon sisältötietojen koodittamisesta ei ole tarkempia säännöksiä.

Väestötietojärjestelmän lapsen huollon sisältö on ilmoitettu tähän asti vapaana tekstinä. Väestötietojärjestelmän tietorakennetta muutettiin 1.9.2020 alkaen niin, että huollon sisältötieto voidaan ilmoittaa myös kooditettuna. Kooditettu tieto kertoo digitaalisesti hyödynnettävällä tavalla, miten lapsen huoltoon kuuluvia tehtäviä on jaettu ja onko huollosta erotetulle vanhemmalle tai muulle henkilölle vahvistettu tiedonsaantioikeus. Kooditettu tieto mahdollistaa sähköisen asiointin toisin kuin täysin avoimena tekstinä tallennettu huollon sisältötieto. Uudistuksen tavoitteena on sähköisen asiointin edistäminen lapseen liittyvissä asioissa sekä sujuva lasten huoltotietojen ilmoittaminen. Uudistus otettiin käyttöön kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe toteutettiin pilottikäyttönä vain rajatuille tietojen ilmoittajatahoille syys-lokakuun aikana 2020. Huoltokoodien ilmoittaminen laajennettiin koko valtakunnan laajuiseen käyttöön 2.11.2020 lukien. Kooditettua tietoa löytyy siis väestötietojärjestelmästä lapsen huollon sisältötietojen osalta jo 1.9.2020 lähtien, josta alkaen huoltotietoa voidaan tallentaa koodimuodossa.

1.1 Lapsen huollon sisällön ilmoittaminen väestötietojärjestelmään koodien tai vapaan tekstin avulla

Väestötietojärjestelmään voidaan lapsen huollon sisältö merkitä joko koodein tai vaihtoehtoisesti vapaana tekstinä. Mikäli samanaikaisesti yritetään käyttää sekä koodeja että vapaata tekstikenttää, ja huoltajia on useampia kuin yksi, tekstikenttä syrjäyttää koodien merkityksen, jolloin sähköinen asiointi lapsen puolesta estyy. Mikäli halutaan asioida lapsen puolesta sähköisesti, on vain koodeja käytettävä ja tekstikenttä jätettävä kokonaan tyhjäksi ko. henkilön osalta. Lomakkeella on huollon sisältöä kuvaavalle vapaalle tekstille oma kenttänsä. Tekstikenttää käytetään vain, mikäli on sovittu sellaisista asioista, että huollon sisällölle tai tiedonsaantioikeudelle soveltuvia koodeja ei ole.

Koodeja ei ole tarkoitus sellaisenaan viedä huoltosopimus pohjiin. Tiedon ilmoittaja käyttää ilmoittamiseen tarkoitettua sovellusta (HuoltoWeb) tai ilmoittaa koodit väestötietojärjestelmään oman järjestelmänsä kautta. Ellei ilmoittajalla ole käytössään sähköisiä ilmoitusmenetelmiä, kooditus ilmoitetaan Digi- ja väestötietovirastolle kirjallisesti. Koodeja varten on luotu erillinen koodilomake. Koodilomake ei ole DVV:lle koodittamisen ehdoton edellytys, mutta huollosta tehty sopimus tai päätös on aina toimitettava. Koodilomake, mikäli se on toimitettu sopimuksen/päätöksen ohella, on DVV:n tallentajalle ensisijainen tiedon lähde huollon sisältökoodeja tallennettaessa. Tallentaja voi tarvittaessa varmistaa tiedot sopimuksen/päätöksen tekstistä ja viimekädessä tietojen ilmoittajalta, minkä vuoksi ilmoittajan yhteystiedot on tärkeää merkitä jokaiseen koodilomakkeeseen.

Jos huoltokodein ilmoitetuissa tiedoissa tulee myöhemmin muutos - vaikka vain joltain osin - esimerkiksi jokin päätösoikeus määrätään tai sovitaan lakkaamaan, lomakeilmoittajan tulee ilmoittaa koko huollon sisältö uudestaan koodilomakkeella muutettuna. Sähköisesti ilmoittavat toimittavat muuttuneet tiedot oman järjestelmänsä tai HuoltoWebin kautta.

Jos on tehty päätös tai sopimus ennen koodien käyttöönottoa VTJ:ssä, mutta huollon sisältötietoa ei ole vielä tallennettu VTJ:hin, tällöin huollon sisältö voidaan tallentaa VTJ:hin käyttäen koodeja.

Jos VTJ:ssä jo tallennettuna olevaa sopimusta/päätöstä muutetaan, huoltotiedot ilmoitetaan normaalisti varustettuna koodilomakkeella näiden ohjeiden mukaan. Käräjäoikeus tai lastenvalvoja voi ilmoittaa myös jo VTJ:hin viedyn voimassa olevan huollon uudestaan kooditettuna, mikäli se halutaan muuntaa tekstimuodosta kooditettuun muotoon.

Jos kyseessä on jo VTJ:hin tallennettu huoltopäätös/-sopimus, asianosaisen pyynnöstä DVV ei voi näitä tietoja jälkeensä koodittaa kuin ilmeisen selvissä tapauksissa. DVV:llä ei ole toimivaltaa tulkita päätösten sisältöä kooditettavaan muotoon, mutta kooditus voidaan tehdä, mikäli lastenvalvoja tai käräjäoikeus ilmoittaa tiedon uudestaan kooditettuna.

DVV voi kaikissa tapauksissa poistaa lapsen huollon sisältötekstikentästä sellaiset tiedot, jotka eivät sinne kuulu, mikäli ne estävät huoltajien sähköisen asioinnin.

1.2 Koodilomakkeen käyttö

Kunkin lapsen sekä tämän huoltajan tai tiedonsaantioikeutetun osalta täytetään tarvittaessa oma koodilomake.

Koodilomaketta ei tarvitse käyttää, jos huoltajan oikeuksia ei ole mitenkään rajoitettu. Järjestelmässä on valmiina oletuksena, että huoltajalla on kaikki oikeudet, siis sekä päätös- että tiedonsaantioikeudet kaikkiin lasta koskeviin asioihin rajoituksetta. VTJ:hin ei tällöin tarvitse käsin merkitä erikseen mitään koodeja, vaan huolto kattaa automaattisesti kaikki huoltajalle suoraan lain mukaan kuuluvat oikeudet. Jos huoltajia on useampi kuin yksi, niin silloin kaikki oikeudet ovat automaattisesti kaikilla yhteishuoltajilla. Jos useammille huoltajille ei ole erikseen merkitty mitään koodeja, silloin kaikki oikeudet ovat jaettuja huoltajille yhtäläisesti ja huoltajat päättävät näin ollen kaikista asioista yhdessä. Tällöin kenellekään huoltajalle ei täytetä myöskään koodilomaketta.

Koodilomaketta käytetään, kun huoltajan päätös-oikeuksia on rajoitettu tai kun lapsella on tiedonsaantiin oikeutettu henkilö, joka ei ole huoltaja. Kun huoltajan päätös-oikeuksia halutaan rajoittaa, merkitään koodilla kaikki ne päätös-oikeudet, mitä hänellä on, mutta jätetään merkitsemättä ne oikeudet, joihin päätös-oikeutta ei ole. Tiedonsaantioikeutetulle merkitään aina koodien avulla, mihin tietoihin hänellä on oikeus.

Jos lapsen huoltajille luetellaan oikeuksia, niin jollakin huoltajalla voi olla johonkin asiaan yksinoikeus, mutta ei välttämättä kaikkiin merkittyihin oikeuksiin, sillä jos useammalle kuin yhdelle huoltajalle on merkitty sama oikeus, se on tällöin jaettu oikeus ja siitä päätetään yhdessä. Lapsen huoltajien päätös-oikeudet on aina tarkistettava VTJ:stä yhdessä kaikkien huoltajien osalta, jotta nähdään, mihin on jollain huoltajalla yksinoikeus ja mistä päätetään yhdessä.

Esimerkki: Jos huoltajan (X) tehtäviä ei ole rajoitettu, mutta toiselle huoltajalle (Y) puolestaan on jotain koodeja merkitty, tällöin X:llä on kaikki oikeudet, mutta Y:llä vain ne oikeudet, jotka tälle on merkitty. Tällöin huoltaja X saa päättää yksin kaikista muista asioista, paitsi myös Y:lle merkityistä asioista, joista huoltajat X ja Y päättävät yhdessä.

Huoltotietoihin ei viedä mitään lapsen asumiseen liittyviä tietoja, joten myöskään vuoroasumistilanteessa käytettävää asumiskoodia (A100) ei löydy koodilomakkeelta. DVV:n tallennettavissa tapauksissa vuoroasumiseen liittyvät tiedot tallennetaan VTJ:hin suoraan päätökseltä/sopimukselta. Asumistietoja ei koskaan tallenneta huoltotietoihin myöskään avoimeen tekstikenttään.

Jos huollon tehtävien jakotekstissä on mainittu sellainen huollon sisältöön liittyvä tehtävä, jolle ei löydy vastaavaa koodia, huollon sisältöä ei ole mahdollista koodittaa. Tällöin huollon sisältö ilmoitetaan koodilomakkeella VTJ:hin tallennettavaksi kirjoittamalla huollon sisältö vapaana tekstinä sille varattuun kohtaan. P- ja T-koodeja sekä vapaata tekstikenttää ei ole teknisesti mahdollista käyttää rinnakkain eli vapaalla tekstillä ei voida täydentää koodein merkittyä sisältöä. Jos tekstikenttään tallennetaan vapaata tekstiä, ja P- tai T-koodeja on myös ilmoitettu, vapaa teksti estää näiden koodien käytön, jolloin esimerkiksi huoltajien pääsy Omakanta-palveluun estyy lapsen puolesta. Tämä ei

kuitenkaan rajoita huoltajien oikeutta tarkastaa ja saada tietoja huollettavastaan terveydenhuollon toimintayksiköltä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Tästä on informoitava huoltosopimuksen osapuolia sopimusta tehtäessä ja tällöin huoltajien/tiedonsaantioikeutettujen on käytettävä asiointissa kirjallista huoltopäätöstä tai -sopimusta osoittamaan oikeutensa.

Mitään huollon sisältöön kuulumatonta tietoa ei saa tallentaa huollon tekstikenttään. Oikeuden päätöksellä tai huoltosopimuksella on myös muuta tietoa, joka ei liity lapsen huollon varsinaiseen sisältöön. Muita tietoja ei saa sekoittaa VTJ:ssä huoltotietoon, koska kaikenlainen vapaa teksti näissä tiedoissa estää huoltajien sähköisen asiointin. Toisin sanoen vapaa tekstikenttä ei ole siis lisätietokenttä, eikä sinne saa tallentaa huollon sisältöön kuulumatonta tietoa (ks. tarkemmin kohdassa 2.5).

Huoltajalle ei koskaan ilmoiteta tiedonsaantioikeuksia. Vaikka huoltajan päätösoikeuksia rajoitettaisiin, huoltajalle jää aina kuitenkin suoraan lain nojalla tiedonsaantioikeudet kaikkiin lasta koskeviin asioihin. Tällaisia asioita ei tallenneta, vaikka niistä olisi selvyyden vuoksi oikeuden päätöksessä tai sopimuksessa mainittukin.

Huom: Kooditetun tiedon hyödyntäminen edellyttää, että sähköisten palvelujen tulee pystyä teknisesti erottamaan huoltajan tiedonsaantioikeus ja päätösoikeus eli varsinainen asiointioikeus toisistaan. Aina näin ei kuitenkaan ole ja sähköinen palvelu voi käytännössä estää myös sellaisen huoltajan tiedonsaannin, jonka päätösoikeuksia on rajoitettu, vaikka lain mukaan oikeus tiedonsaantiin olisi olemassa. Huoltajan tiedonsaantioikeus on tällöin mahdollista toteuttaa vain perinteisin asiointimenetelmin. Tästä on syytä informoida osapuolia sopimusta tehtäessä.

Tietyissä lailla säädetyissä tilanteissa huoltajan tiedonsaanti saattaa olla rajoitettua, mutta tällaiset lakisääteiset tiedonsaannin rajoitukset otetaan järjestelmissä huomioon automaattisesti, eikä niitä tallenneta VTJ:hin (mm. laki potilaan asemasta ja oikeuksista 9 §, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 11 §, laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 12 §, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 11 § ja adoptiolaki 93 §). Myöskään tietojenluovutuskieltoja ei tallenneta missään tilanteessa VTJ:ssä lapsen huollon sisältötietoihin. Huollon avoimesta tekstikentästä minkäänlaiset tietojensaantioikeuksien rajoittamistiedot tai tietojen luovutuskiellot eivät välity eteenpäin.

Taloudelliset asiat kuuluvat lapsen edunvalvontaan, eikä huoltoon, joten niitä ei merkitä lapsen huollon sisältötietojen yhteyteen (ei koodein eikä liioin avoimena tekstinäkään). Lapsenhuoltolain mukaisella huoltajien tehtävienjakomääräyksellä tai jollekin henkilölle annettulla tiedonsaantioikeudella ei ole vaikutusta lapsen taloudellisten asioiden hoitoon, joka on lapsen edunvalvojan tehtävä. Ne viranomaiset, jotka tätä tietoa tarvitsevat, lukevat tiedot väestötietojärjestelmästä erikseen edunvalvontatiedoista tai suoraan holhousasioiden rekisteristä. Lapsen taloudellisia asioita hoitaa holhoustoimilain mukaisesti edunvalvoja ja edunvalvontaa koskevat tiedot tallennetaan VTJ:ssä sille erityisesti varattuun kohtaan, erilleen huollonsisältötiedoista. Lapsen edunvalvoja on hänen huoltajansa taikka hänelle erityisesti määrätty muu edunvalvoja. Huoltaja voidaan myös vapauttaa edunvalvojan tehtävistä. Huoltoa koskevissa päätöksissä on kuitenkin hyvin usein myös lapsen taloudellisten asioiden tai omaisuuden hoitamista koskevia määräyksiä: ne jätetään huollon sisältöön kuulumattomina tallentamatta huollon sisältötietoihin. Tarvittaessa on otettava yhteys DVV:n holhoustoimeen. Jos lapsen edunvalvonnasta on päätetty tai huoltopäätökseen sisältyy lapsen taloudellisten asioiden tai omaisuuden hoitamista koskevia määräyksiä, holhoustoimi selvittää, olisiko ne rekisteröitävä holhousasioiden rekisteriin, josta tiedot välittyvät sähköisesti VTJ:hin erikseen. Lapsen edunvalvontaan liittyvien rekisterimerkintöjen tekemisestä päätetään holhoustoimilain mukaisessa järjestyksessä ja edunvalvontaan liittyvät tiedot viedään väestötietojärjestelmään holhoustoimen kautta, eikä huollon sisältötietoina.

Muutosten ilmoittamiseksi ei ole omaa lomaketta. Huollonsisällön muuttuessa (ts. jokin oikeus määrätään päättyväksi/toinen oikeus alkavaksi entisten lisäksi tmv), koodilomakkeella ilmoitetaan DVV:lle tallennettavaksi aina koko huollon sisältö uudestaan muutettuna ja päätös/sopimus liitetään koodilomakkeeseen.

Jos tietojen ilmoittaja ei ole käyttänyt koodilomaketta, vaikka tapaus olisi kooditettavissa täysin yksiselitteisesti, DVV:n tallentaja voi lähtökohtaisesti kuitenkin koodittaa selvän tapauksen, jotta asianosaisten sähköinen asiointi ei esty tarpeettoman tekstisisällön vuoksi.

1.3 Koodien lajit: Päättösoikeus ja Tiedonsaantioikeus

Huoltotiedot väestötietojärjestelmässä jaetaan kahteen koodilajiin; päätösoikeuksiin ja tiedonsaantioikeuksiin. Koodilajien nimet ovat **"Huollon_päättösoikeus"** ja **"Huollon_tiedonsaantioikeus"**. Päättökoodit alkavat kirjaimella P ja tiedonsaantioikeuskoodit alkavat kirjaimella T.

Huom: numerointi kummankin koodilajin osalta eroaa toisistaan (esimerkiksi "kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut" on merkitty päätöspuolella koodilla P300, mutta tiedonsaantipuolella T100).

Vaikka koodilajin "Huollon_tiedonsaantioikeus" otsikossa mainitaan sana "Huollon", kysymys ei ole huoltajan tiedonsaantioikeuksista, vaan väestötietojärjestelmään koodattavissa tiedonsaantioikeuksissa on aina kysymys muusta kuin huoltajana toimivasta henkilöstä eli henkilöstä, joka on joko erotettu aiemmasta huoltajuudesta tai muusta huoltosuhteen ulkopuolisesta henkilöstä. Huoltajalle tiedonsaantioikeuksia ei erikseen merkitä väestötietojärjestelmään koodeilla, koska huoltajalla on aina lähtökohtaisesti tiedonsaantioikeus kaikkiin huollettavana olevan lapsen tietoihin. Jos huoltajan tiedonsaantia jollain laillisella perusteella rajoitettu, se otetaan huomioon sähköisen asiointipalvelun tarjoajan toimesta asetetuilla rajoituksilla, mutta sitä ei tule tallentaa lapsen huoltotietoihin VTJ:ssä.

VTJ:ssä on lisäksi huollon sisällön apukoodit P998 ja P999 sekä lapsen virallisen asuinpaikan koodi A100, mutta nämä puuttuvat tarkoituksellisesti koodilomakkeelta. Vuoroasumistilanteessa lapsen viralliseen asuinpaikkaan liittyvää A100 -koodia ei tarvitse merkitä koodilomakkeelle, koska se tallennetaan suoraan päätöksen/sopimuksen tiedoista. Koodeja P998 ja P999 ei tallenneta manuaalisesti, vaan järjestelmä tuottaa nämä koodit automaattisesti (ks. tarkemmin kohdassa [1.7](#)).

1.4 Koodien tasonumerointi

Kooditus jakautuu ylä- ja alatasen koodeihin. Tiedonsaantioikeuksien koodeissa on kolme tasoa (esim. T000 – T100 – T101), mutta päätösoikeuksien koodeissa vain kaksi tasoa (esim. P100 – P101). Jos ylätasen koodia on käytetty, se sisältää kaikki tämän ryhmän alakoodit automaattisesti. Jos myöhemmin päätettäisiin, että johonkin ryhmään lisättäisiin VTJ:ssä uusia saman ryhmän alakodeja, ne tulisivat automaattisesti sisältymään niihin huoltoihin, joissa po. ryhmän ylätasen koodia on käytetty.

Jos huoltajalle on merkitty koodi P300, joka käsittää kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut eli nykyiset alakoodit P301 ja P302 ja myöhemmin VTJ:ssä päätetään tehdä sosiaali- ja terveyspalvelujen ryhmää hienojakoisemmaksi (lisätään P303, P304 jne), huoltopäätöstä/-sopimusta ja väestötietojärjestelmään tallennettuja huoltokodeja ei tarvitse muuttaa, vaan merkitty koodi P300 sisältää automaattisesti myös kaikki sen alakodeiksi sosiaali- ja terveyspalveluihin lisättävät asiakohdat. Vastaavasti jos tiedonsaantioikeutetulle on merkitty koodi T100, joka käsittää oikeuden saada kaikki lasta koskevat sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvät salassa pidettävät tiedot eli nykyiset alakoodit T101 ja T102 ja myöhemmin tulisi lisää uusia sosiaali- ja terveyspalvelujen ryhmään kuuluvia alakodeja (esim. T103, T104), huoltopäätöstä/-sopimusta ja väestötietojärjestelmään tallennettuja huoltokodeja ei tarvitse silloinkaan muuttaa, vaan merkitty koodi T100 sisältää automaattisesti myös lisätyt uudet T1-alkuiset tiedonsaantioikeudet.

Tiedonsaantioikeuksissa kaikkein ylimmän tason koodi T000 käsittää kaikki tiedot eli kaikki nykyiset T-koodit. Jos myöhemmin VTJ:hin päätetään lisätä uusia tiedonsaantioikeuksia (esim. T300, T400 jne), huoltopäätöksiä/-sopimuksia ja väestötietojärjestelmään tallennettuja huoltokodeja ei tarvitse muuttaa niille tiedonsaantioikeutetuille, joille on merkitty ylimmän tason koodi T000. Näille tulee automaattisesti myös lisättyjen uusien koodien tarkoittamat tiedonsaantioikeudet. Jos tämä halutaan välttää, T000 -koodia ei tule käyttää. P-oikeuksien osalta sen sijaan, jos VTJ:hin päätetään myöhemmin lisätä uusia päätösoikeuksia, ne tulevat automaattisesti niille huoltajille, joiden päätösoikeuksia ei ole rajoitettu koodein.

Päätösoikeuksien tasot

Päätösoikeuksien (P) koodissa on kaksi tasoa (esim. P100 – P101). Päätösoikeuksissa siis **ei ole olemassa ylintä koodia ”P000” (kaikki päätösoikeudet)**, kuten T-oikeuksien puolella puolestaan on (T000). Tämä siksi, koska huoltajuus kattaa automaattisesti aina kaikki päätösoikeudet, kun taas tiedonsaantioikeudet on aina määriteltävä, jos niitä on. Ainoastaan siis silloin, kun huoltajan päätösoikeuksia halutaan rajata vain joihinkin asioihin, merkitään tälle huoltajalle P-koodia. Tällöin valitaan ko. huoltajalle ne koodit, joihin tällä on päätösoikeus. Valinta tehdään kaikkien huoltajien kohdalla erikseen erillisellä lomakkeella. Ellei jollakin huoltajalla ole mitään kohtia valittuna, hänellä on silloin kaikki päätösoikeudet.

Kun koodin kaksi viimeistä numeroa on 00, se kattaa **kaikki ko. osa-alueen alatason oikeudet**. Esim. ylemmän tason koodi P100 sisältää siis automaattisesti koodit P101 ja P102. Jos päätösoikeus on vielä tätäkin rajoitetumpi, merkitään vain alimman tason koodia, silloin päätösoikeus on vain merkittyyn yksittäiseen asiaan. Jos käsittelijä on rekisteröintisovellukselle merkinnyt esim. ylemmän tason koodin P100, tätä alemman tason koodia P101 ja P102 ei tarvitse merkitä (HuoltoWeb myös teknisesti estää niiden merkitsemisen lisäksi erikseen), koska valinta P100 kattaa ne jo automaattisesti järjestelmässä. Jos tallentaja on ensin HuoltoWebissä vahingossa merkinnyt P100, mutta päätösoikeus oli tarkoitus olla vain lapsen sukunimeen, mutta ei etunimiin, tallentajan on ensin poistettava P100 ja valittava sen jälkeen ainoastaan P102 (tämä koskee vain HuoltoWebiä, koodilomakkeella ei ole tällaista automaattista toiminnallisuutta).

Alla olevassa esimerkissä huoltajalla on oikeus päättää vain lapsen sukunimestä:

☐ (P100) Nimet (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P101) Etunimet ☒ (P102) Sukunimi

Sen sijaan seuraava merkintä on väärin:

☒ (P100) Nimet (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P101) Etunimet ☒ (P102) Sukunimi

Tiedonsaantioikeuksien tasot

Jos tiedonsaantioikeuden koodi **T000** on valittu, tällöin tiedonsaantioikeuksia ei ole mitenkään haluttu rajoittaa ja se käsittää kaikki kooditetut tiedot (sekä mahdollisesti myöhemmin VTJ:hin lisättävät koodit). Tällöin mitään alempia T-kodeja ei tarvitse erikseen merkitä. HuoltoWebissä tämä on myös teknisesti estetty (koodilomakkeella ei ole tällaista toiminnallisuutta).

Jos tiedonsaantioikeus annetaan vain rajoitetusti, on valittava edellistä alemman taseisia koodia, jolloin tiedonsaantioikeudet ovat rajoitetut ainoastaan merkityillä koodilla oleviin tietoihin ja vain niihin tietoihin. Esim. välitason koodi **T100** sisältää tiedonsaantioikeudet kaikkiin lapsen sosiaali- ja terveystietoihin, mutta ei mihinkään muihin lasta koskeviin tietoihin. Jos mennään vielä tätä alemmalle tasolle, tiedonsaantioikeudet rajoittuvat vielä rajoitetumpiin tietoihin. Esim. jos tiedonsaantioikeudeksi on valittu **T101**, tällöin tiedonsaantioikeutetulla on oikeus vain lapsen sosiaalipalveluista saataviin tietoihin, ei mihinkään muihin lasta koskeviin tietoihin. Jos huoltajalla on kaikki alimman tason oikeudet, niiden koodia ei tarvitse erikseen merkitä, vaan tällöin käytetään välitason koodia, joka kattaa automaattisesti kaikki sen alla olevat saman alkuiset koodit.

TIEDONSAANTIOIKEUDET (muu kuin huoltaja)

Merkitään vain henkilöille, joka ei ole lapsen huoltaja. (Lomaketta käytetään aina, kun tiedonsaantioikeuksia on annettu.)

☐ (T000) Kaikki lasta koskevat tiedot

Jos T000-koodia ei ole valittu, erittele lasta koskevat tiedonsaantioikeudet alla olevilla koodilla (T000 käsittää automaattisesti kaikki alla olevat):

☒ (T100) Kaikki sosiaali- ja terveystiedot (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (T101) Kaikki sosiaalipalvelut ☐ (T102) Kaikki terveystiedot

☐ (T200) Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (T201) Varhaiskasvatus ☐ (T202) Opetus ja koulutus (sisältää esiopetuksen)

Esimerkissä merkitty koodi T100 kattaa automaattisesti järjestelmässä koodit T101 ja T102, eikä koodia T101 ja T102 tarvitse erikseen merkitä.

1.5 Päätösoikeudet

Päätösoikeuksien koodit alkavat kirjaimella P. VTJ:hin on kooditettu vain tyypillisimmät päätösoikeudet. Koodeja käytetään vain silloin, kun huoltajan tehtäviä on rajoitettu. Koodeista valitaan ne, joihin huoltajalla on päätösoikeus.

Koodia, joka kattaa kaikki päätösoikeudet (P000) ei ole. Jos huoltajalla on rajoittamattomat huoltajan oikeudet kaikkiin lapsen asioihin, tällöin kaikki oikeudet ovat automaattisesti tällä huoltajalla voimassa, joten mitään koodivalintoja ei tarvitse tämän huoltajan kohdalla tehdä.

Yläluokat P100, P200, P300, P400 ja P500 käsittävät kaikki näihin aihealueisiin kuuluvat asiat, mikäli alaluokkajaotuksia myöhemmin päätettäisiin tarkentaa saman aihealueen asioiden sisällä.

1.5.1 P100 Nimet

Tällä huoltajalla on päätösoikeudet kaikkiin lapsen nimiin liittyvissä asioissa, siis sekä lapsen etunimien että lapsen sukunimen osalta tehtävissä päätöksissä.

Huoltajan on ilmoitettava lapsen etu- ja sukunimi kolmen kuukauden kuluessa lapsen syntymästä Digi- ja väestötietovirastolle tai sille evankelis-luterilaisen tai ortodoksisen kirkon seurakunnalle, jonka jäsen lapsi on. Jos ilmoitusvelvollisuutta sukunimen osalta ei ole täytetty, alaikäinen saa hänet synnyttäneen vanhemman sukunimen tai, ellei se ole tiedossa, hänen toisen vanhempansa sukunimen. Jos kummankaan vanhemman sukunimi ei ole tiedossa, Digi- ja väestötietovirastolla on velvollisuus ilmoittaa asiasta salassapitosäännösten estämättä sen kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jonka alueella alaikäinen asuu ja jonka tulee huolehtia nimen ilmoitusvelvollisuuden täyttämisestä.

Huoltaja voi tehdä yhteisen hakemuksen etu- tai sukunimen muuttamiseksi samassa taloudessa asuvan alaikäisen lapsensa kanssa tai alaikäisten lastensa puolesta. Koska nimi on poikkeuksellisen henkilökohtainen asia, käytännössä lasta kuullaan jo 10 vuotta täyttäneeltä ja viimeistään 15-vuotiaan ollessa eri mieltä huoltajan hakemuksesta, on alaikäisen oma mielipide ratkaiseva.

Alaikäisen nimen muuttamista ei ilman erityistä syytä voida hyväksyä, jos lapsen etu- tai sukunimeä on muutettu kolme kertaa ennen kuin hän täyttää 12 vuotta. Lapsen sukunimeä koskevaa muutosta ei ilman erityistä syytä voida hyväksyä, jos muutos johtaisi siihen, että lapsen nimiyhteys kumpaankin vanhempaan katkeaisi tai siihen että perheen alaikäisillä täyssisaruksilla olisi eri sukunimet. Lapsen sukunimi voidaan muuttaa vanhemman sukunimeksi lapsen kuoleman jälkeen vain, jos vanhemmuus on tunnustamisen perusteella vahvistettu vasta sen jälkeen, kun lapsi on kuollut.

(Etu- ja sukunimilaki 22, 23, 26, 43, 44, 45 §).

1.5.1.1 P101 Etunimet

Tällä huoltajalla on päätösoikeus vain lapsen etunimien osalta tehtävissä päätöksissä. Huoltaja, jolla on tämä päätösoikeus, voi tehdä hakemuksen lapsen puolesta tämän kaikkien etunimien muuttamiseksi. Jos yhtä useammalla huoltajalla on tämä koodi merkittynä, kukaan huoltajista ei voi yksin päättää lapsen etunimistä, vaan kaikkia niitä huoltajia, joille koodi on merkitty, kuullaan nimenmuutosprosessissa.

1.5.1.2 P102 Sukunimi

Tällä huoltajalla on päätösoikeus vain lapsen sukunimen osalta tehtävissä päätöksissä. Huoltaja, jolla on tämä päätösoikeus, voi tehdä hakemuksen lapsen puolesta tämän sukunimien muuttamiseksi. Jos yhtä useammalla huoltajalla on tämä koodi merkittynä, kukaan huoltajista ei voi yksin päättää lapsen sukunimestä, vaan kaikkia niitä huoltajia kuullaan nimenmuutosprosessissa, joille tämä koodi on merkitty.

1.5.2 P200 Passi ja muut matkustusasiakirjat

Tällä huoltajalla on oikeus hakea lapselle passia tai muuta matkustusasiakirjaa. Alaikäisen passihakemukseen tulee liittää hänen huoltajiensa suostumus (Passilaki 7 §).

Alaikäiselle lapselle voi hankkia joko tavallisen henkilökortin, jolla voi matkustaa tai erityisen alaikäisen henkilökortin, jolla ei voi matkustaa. Tavallista henkilökorttia varten alaikäinen tarvitsee kaikkien huoltajien suostumuksen. Alaikäisen henkilökortti voidaan myöntää alaikäiselle hakijalle ilman huoltajien suostumusta (Henkilökorttilaki 16 §).

Huoltaja voi passilain mukaan antaa suostumuksensa passin kelpoisuusalueen tai voimassaoloajan osalta rajoitettuna. Tällöin koodi P200 tulee merkitä molemmille huoltajille. Rajoitukset matkustusoikeuteen tulee antaa passia haettaessa annettavan suostumuksen yhteydessä passia myöntävälle viranomaiselle, eikä niitä merkitä väestötietojärjestelmään. Lapsen huoltoa koskevaan sopimukseen kirjattua suostumusta matkustamiseen liittyen ei myöskään ole tarpeen kirjata väestötietojärjestelmään. Rajatarkastuksessa tai ulkomailla tällaiset tiedot eivät kuitenkaan tulisi tarkistettaviksi VTJ:stä, eivätkä tiedot välittyisi VTJ:stä eteenpäin tarvittaville tahoille, joten tekstimuotoisena VTJ:ssä tällaiset rajoitukset estäisivät vain turhaan kaiken muun sähköisen asioinnin huoltajilta.

Rajatarkastuksessa ei edellytetä erillistä huoltajan suostumusta. Suomen kansalaisten kohdalla huoltajat ovat antaneet suostumuksensa matkustusasiakirjan haun yhteydessä. Toinen huoltaja voi kirjoittaa vapaamuotoisen suostumuksen lapsen kanssa matkustavalle mukaan otettavaksi. Eri kohdemaissa voi olla erityisiä maahantuloedellytyksiä alaikäisen kanssa matkustaville, saatetaan vaatia esimerkiksi kirjallinen notaarin vahvistama suostumus, joista kannattaa varmistua ennen matkaa (ks. tarkemmin <https://raja.fi/alaikaisen-matkustamiseen-vaadittava-asiakirja>).

1.5.3 P300 Kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut

Tällä huoltajalla on päätös oikeudet kaikissa lapsen sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvissä asioissa.

Jotta tämä kohta voidaan valita, huoltajalla tulee olla päätös oikeus **kaikissa** lapsen sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvissä asioissa. Jos tämä kohta on valittu, huoltaja pääsee Omakannassa (ja muissa asiointipalveluissa) katsomaan lapsensa sosiaali- ja terveydenhuollon tietoja ja asioimaan lapsensa puolesta siltä osin, kuin asiointitoimintoja on tarjolla. Asiointitoimintoja ovat Omakannassa esimerkiksi reseptin uusimispyynnön lähettäminen tai luovutusluvan antaminen.

Ajankohtaisen tilanteen Omakannan toiminnoista ja asiointimahdollisuuksista voi tarkistaa täältä <https://www.kanta.fi/omakanta> ja <https://www.kanta.fi/alaikaisen-puolesta-asiointi>.

Jos päätös oikeus rajoitetaan koskemaan joko vain sosiaalipalveluja tai vain terveyspalveluja, valitaan alakohdista sopiva ja toinen jätetään valitsematta. Omakannan näkökulmasta tämä aiheuttaa sen, että huoltaja pääsee Omakannassa vain joko terveydenhuollon tai sosiaalihuollon tietoihin, kyseisen valinnan mukaan. Tätä hienojakoisemmin oikeuksia ei voida koodien avulla rajoittaa, eli jos huoltajan päätös oikeutta on sopimuksella tai päätöksellä rajattu esimerkiksi niin, että huoltajalla ei ole päätös oikeutta yksittäisiin sosiaali- tai terveyspalveluihin, vaikka valtaosaan palveluista olisikin, ei tällöin voida valita näitä kohtia, vaan päätös oikeus ja siinä tehty poikkeukset on kuvattava tekstikenttään. Kaikki kirjaukset tekstikenttään aiheuttavat kuitenkin sen, että Omakanta-asiointi estyy. Omakanta tarkistaa asiointioikeuden DVV:n Valtuudet-palvelusta, ja vapaamuotoiset tekstikenttään tehty kirjaukset eivät ole koneluettavassa muodossa, eli ei voida teknisesti tarkistaa, mitä tekstikentässä lukee. Tämän vuoksi kaikki tekstit kyseisessä kentässä estävät asioinnin. Valtuudet-palvelu palauttaa Omakannalle tällöin tiedon, että huoltajalla ei ole asiointioikeutta ja Omakanta ilmoittaa huoltajalle, että asiointi lapsen puolesta ei onnistu, eikä huoltaja näe lapsen tietoja. Omakanta ei kuitenkaan erittele syytä tähän esteeseen. Asiointi onnistuu tällöin vain asioimalla henkilökohtaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon toimipaikassa.

Tietyissä lailla säädetyissä tilanteissa huoltajan tiedonsaanti saattaa olla rajoitettua (mm. laki potilaan asemasta ja oikeuksista 9 §, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 11 §, laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 12 §, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 11 § ja adoptiolaki 93 §). **Tällaiset lakisääteiset tiedonsaannin rajoitukset otetaan järjestelmissä huomioon automaattisesti, eikä niitä tallenneta väestötietojärjestelmään.**

1.5.3.1 P301 Kaikki sosiaalipalvelut

Tällä huoltajalla on päätösoikeudet vain lapsen sosiaalipalveluihin liittyvissä asioissa, mutta ei terveyspalveluihin.

Sosiaalipalvelu = palvelu, jonka tarkoituksena on edistää asiakkaan sosiaalista hyvinvointia ja toimintakykyä sekä ehkäistä, vähentää ja poistaa sosiaalisia ongelmia. Sosiaalipalveluja ovat sosiaalihuoltolain mukaiset peruspalvelut ja erityislakien nojalla tarjottavat erityispalvelut. Peruspalveluina annetaan lapsiperheille, työikäisille ja iäkkäille henkilöille esim. sosiaalityötä, sosiaaliohjausta, kotipalvelua, asumispalveluja ja omaishoidon tukea. Erityispalveluja ovat lastensuojelun palvelut (esim. perhehoito, laitospalvelu ja sosiaalityö), vammaispalvelut (esim. tehostettu palveluasuminen, kuntoutusohjaus ja laitospalvelu), päihdehuollon palvelut (esim. laitospalvelu, sosiaalinen kuntoutus ja sosiaalityö) ja perheoikeudelliset palvelut (esim. adoptioneuvonta ja perheasioiden sovittelu).

Jotta tämä kohta voidaan valita, tulee päätösoikeus kohdistua **kaikkiin** lapsen sosiaalihuollon tietoihin, eikä tässä voi olla erityisiä poikkeuksia. Kun huoltajan päätösoikeus koskee kaikkia sosiaalipalveluja, pääsee huoltaja katsomaan lapsesta sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon tallennettuja ja Omakannassa näytettäviä asiakastietoja sitten, kun niitä aletaan näyttämään Omakannassa. Myös asiointi sosiaalihuollon asioissa Omakannassa mahdollistuu, kun Omakantaan tulee myöhemmässä vaiheessa sosiaalihuollon osalta asiointitoimintoja.

Ajankohtaisen tilanteen Omakannan toiminnoista ja asiointimahdollisuuksista voi tarkistaa täältä <https://www.kanta.fi/omakanta> ja <https://www.kanta.fi/alaikaisen-puolesta-asiointi>.

Jos taas on sovittu tai päätetty, että huoltajan päätösoikeus ei koske aivan kaikkia sosiaalipalveluja, niin siinä tapauksessa tätä luokkaa ei voi valita. Päätösoikeus ja siihen tehtävät rajaukset kuvataan tekstikenttään, eikä huoltaja voi tällöin asioida Omakannassa lapsensa puolesta, eikä nähdä lapsen sosiaalihuollon asiakastietoja.

Esimerkki: Liikuntarajoitteinen lapsi asuu pääasiassa äitinsä luona. On sovittu, että vain äidillä on päätösoikeus kaikissa vammaispalveluihin liittyvissä asioissa, kuten kotiin tehtävistä muutostöistä (sosiaalipalvelu: Asunnon muutostyöt) ja muista lapsen toimintakykyä tukevista palveluista (henkilökohtainen apu ja liikkumista tukeva palvelu). On kuitenkin sovittu, että mahdollisissa laitospalveluihin liittyvissä asioissa molemmilla vanhemmilla on päätösoikeus. Tällöin äiti voi päättää kaikista asioista, mutta isä ei. Isän kohdalla kirjataan tekstikenttään, että hänellä on päätösoikeus vain lapsen laitoshoidon koskeissa asioissa. **Merkintä estää asiointin Omakannassa lapsen puolesta molemmilta vanhemmilta.**

1.5.3.2 P302 Kaikki terveyspalvelut

Tällä huoltajalla on päätösoikeudet vain lapsen terveyspalveluihin liittyvissä asioissa, mutta ei sosiaalipalveluihin.

Jotta tämä kohta voidaan valita, tulee päätösoikeus kohdistua **kaikkiin** lapsen terveystietoihin, eikä tässä voi olla erityisiä poikkeuksia. Kun huoltajan päätösoikeus koskee kaikkia terveyspalveluja, pääsee huoltaja katsomaan lapsen terveystietoja ja asioimaan lapsensa puolesta Omakannassa (ja muissa asiointipalveluissa) terveystietojen osalta. Jos taas on sovittu tai päätetty, että huoltajan päätösoikeus ei koske aivan kaikkia terveyspalveluja, niin siinä tapauksessa tätä luokkaa ei voi valita. Päätösoikeus ja siihen tehtävät rajaukset kuvataan huollon sisällön tekstikenttään, eikä huoltaja voi tällöin asioida Omakannassa lapsensa puolesta, eikä nähdä lapsen terveystietoja.

Terveyspalvelu = palvelu, jonka tarkoituksena on edistää asiakkaan terveyttä ja työ- ja toimintakykyä sekä ehkäistä, vähentää ja poistaa hänen terveysongelmiaan. Terveyspalvelut jakautuvat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluihin. Terveyspalvelut jakautuvat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluihin. Terveyspalvelut (1326/2010) mukaan perusterveydenhuollolla tarkoitetaan kunnan järjestämää väestön terveydentilan seuranta, terveyden edistämistä ja sen osana terveysneuvontaa ja terveystarkastuksia, suun terveydenhuoltoa, lääkinnällistä kuntoutusta, työterveyshuoltoa, ympäristöterveydenhuoltoa sekä päivystystä, avosairaanhoitoa, kotisairaanhoitoa, kotisairaala- ja sairaalahoitoa, mielenterveystyötä ja päihdetyötä siltä osin kuin niitä ei järjestetä sosiaalihuollossa tai erikoissairaanhoidossa. Erikoissairaanhoidolla tarkoitetaan

lääketieteen ja hammaslääketieteen erikoisalojen mukaiseen sairauksien ehkäisyyn, tutkimiseen, hoitoon, ensihoitoon, päivystykseen ja lääkinälliseen kuntoutukseen kuuluvia terveydenhuollon palveluja. Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan terveydenhuollon palveluvalikoimaan kuuluvat lääketieteellisesti ja hammaslääketieteellisesti perusteltu sairauksien ennaltaehkäisy, sairauden toteamiseksi tehtävät tutkimukset sekä taudinmääritys, hoito ja kuntoutus.

Kelan etuudet katsotaan taloudellisiksi etuuksiksi, joihin huoltajien välillä tehty tehtävien jako terveystalouden osalta ei vaikuta (esim. oikeus hakea Kelan järjestämää kuntoutusta tai valita kuntoutuksen palveluntuottaja). Kaikilla huoltajilla säilyvät nämä oikeudet lapsen edunvalvojina (taloudelliset asiat) huollon jaosta riippumatta.

1.5.4 P400 Asuinpaikka

Tällä huoltajalla on oikeus päättää lasta koskevasta asuinpaikasta sekä Suomessa että lapsen asuinpaikan muuttamisesta ulkomaille. Huoltaja voi tehdä muuttoilmoituksen ja maastamuuttoilmoituksen lapsen puolesta. Jos useammalla kuin yhdellä huoltajalla on tämä oikeus, yhden tekemästä hakemuksesta kuullaan muita, joilla on myös tämä oikeus.

Vuoroasumistilanteessa (Ks. kohta 1.7.1) väestötietojärjestelmään merkitään lisäksi koodi A100 sille huoltajalle, jonka luokse lapsen virallinen asuinpaikka on sovittu tai määrätty. A100 -koodia käytetään hyödyksi muuttoilmoituksen käsittelyssä siten, että se toimii kehotuksena siitä, että lapsella tulisi olla sama osoite kuin sillä, jolle tämä koodi on merkitty. Muuttoilmoitusjärjestelmä ei kuitenkaan ota näitä lapsen asumiseen liittyviä koodeja (P400, P401, P402 ja A100) automaattisesti huomioon, vaan käsittelijän tulee tämä tarkistaa erikseen käsitellessään alaikäisen lapsen muuttoilmoitusta. Jos muuttoilmoituksessa eivät ole mukana kaikki huoltajat, järjestelmä antaa virheilmoituksen, jonka avulla tarkistus voidaan tehdä. Selvitetäväksi jää, voidaanko muuttojen käsittelyä tältä osin automatisoida tulevaisuudessa.

Muuttoilmoitusten käsittelyprosessissa menetellään käytännössä siten, että jos lapsi jo asuu sen huoltajan luona, joka on muuttamassa, ei tarvita toisen huoltajan suostumusta. Jos kuitenkin huollon sisältötekstissä asumisen osalta on ristiriitaa muuttoilmoituksen kanssa, varataan toiselle huoltajalle mahdollisuus tulla kuulluksi. Jos huoltaja ei vastaa, muutto tallennetaan muuttoilmoituksen mukaisesti.

Kotikuntalain 15 §:n mukaan, jos ilmoituksen muutosta on tehnyt alle 15-vuotias lapsi, on varattava lapsen huoltajille tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. Jos ilmoituksen on tehnyt 15–17-vuotias henkilö, on tarvittaessa varattava hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta. **Jos ilmoituksen on tehnyt alle 18-vuotiaan henkilön puolesta hänen mukanaan muuttava perheenjäsenensä, on varattava tarvittaessa hänen huoltajilleen tilaisuus antaa määräajassa selvitys ilmoituksen johdosta.**

1.5.4.1 P401 Asuinpaikka Suomessa

Tällä huoltajalla on oikeus päättää lapsen asuinpaikasta ja tehdä muuttoilmoitus, jos muutto tapahtuu **Suomen valtion rajojen sisäpuolella**. Vain niitä huoltajia, joille tämä koodi on merkitty, kuullaan lasta koskevan muuttoilmoituksen johdosta.

1.5.4.2 P402 Asuinpaikan muutto ulkomaille

Tällä huoltajalla on oikeus päättää lapsen asuinpaikan muuttamisesta ulkomaille ja tehdä maastamuuttoilmoitus. Vain niitä huoltajia, joille tämä koodi on merkitty, kuullaan lasta koskevan maastamuuttoilmoituksen johdosta.

Huom: **Osoitteenmuutoksesta ulkomaille jo asuttaessa tällä koodilla ei ole merkitystä**, koska toisen huoltajan kuulemisesta ulkomailta käsin ei käytännössä ole mahdollista varmistua, kun ulkomaille jo asuva muuttaa lapsen kanssa toiseen ulkomaille olevaan osoitteeseen.

1.5.5 P500 Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus

Tällä huoltajalla on oikeus päättää lapsen varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja toisen asteen koulutuksesta.

Tietoja Suomen koulutusjärjestelmästä tarkemmin opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilta (okm.fi).

1.5.5.1 P501 Varhaiskasvatus

Tällä huoltajalla on oikeus päättää vain lapsen varhaiskasvatukseen liittyvistä asioista, mutta ei esiopetuksesta, perusopetuksesta eikä koulutuksesta yleensä (jotka kuuluvat luokkaan P502).

Sama lapsi voi olla samanaikaisesti esiopetuksessa ja täydentävässä varhaiskasvatuksessa tietyssä toimipaikassa - tällöin on valittava koodi P500.

Tietoja Suomen koulutusjärjestelmästä tarkemmin opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilta (okm.fi).

1.5.5.2 P502 Opetus ja koulutus

Tällä huoltajalla on oikeus päättää kaikista lapsen opetukseen ja koulutukseen liittyvistä asioista. Tämä luokka käsittää **esiopetuksen**, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen.

Esim. ennen kurinpitorangeistuksen antamista opiskelijan huoltajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Huom: Tämä oikeus käsittää myös uskonnon ja elämäntietämystiedon opetuksen riippumatta siitä, onko huoltajalla valittuna koodi P701 vai ei (uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluminen).

Uskonnonvapauslaki ei koske uskonnon opetusta, vaan siitä säädetään erikseen (Perusopetuslaki 13 §, lukiolaki 16 § ja varhaiskasvatuslaki 3 §).

1.5.6 P701 Uskonnon yhdyksunnan jäsenyys

Tällä huoltajalla on oikeus päättää lapsen uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumisesta ja hän voi tehdä lapsen puolesta ilmoituksen uskontokuntaan liittymisestä tai eroamisesta. Jos tämä päätösoikeus on merkitty useammalle kuin yhdelle, liittymis- tai eroilmoituksen johdosta on kuultava myös muuta tämän päätösoikeuden haltijaa.

Huom: Tämä oikeus ei koske uskonnon harjoittamista eikä uskonnollisiin tilaisuuksiin osallistumista.

Tämä oikeus ei koske myöskään uskonnon tai elämäntietämystiedon opetusta kouluissa.

Uskonnon vapaudesta säädetään uskonnonvapauslaissa, jonka 3 §:n mukaan lapsen uskonnollisesta asemasta päättävät hänen huoltajansa yhdessä. Jos tehtävien jaosta lapsen huoltajien kesken on sovittu sosiaalilautakunnan vahvistamalla sopimuksella tai päätetty tuomioistuimen päätöksellä toisin, noudatetaan vahvistettua sopimusta tai tuomioistuimen päätöstä. Viisitoista vuotta täyttänyt lapsi voi huoltajien kirjallisella suostumuksella itse liittyä uskonnolliseen yhdyskuntaan tai erota siitä. Kaksitoista vuotta täyttänyt voidaan liittää uskonnolliseen yhdyskuntaan tai ilmoittaa eronneeksi siitä vain omalla kirjallisella suostumuksellaan.

1.5.7 P702 Kansalaisuus

Tällä huoltajalla on oikeus päättää kansalaisuuden hakemisesta tai ilmoituksesta lapselle sekä lapsen kansalaisuudesta vapauttamista koskevasta hakemuksesta. Jos tämä päätösoikeus on merkitty useammalle kuin yhdelle, yhden huoltajan tekemän ilmoituksen johdosta on kuultava myös muuta tämän päätösoikeuden haltijaa. Lapsen tai muun kuin hakemuksen tai ilmoituksen tehneen huoltajan vastustuksesta huolimatta hakemus tai ilmoitus voidaan hyväksyä, jos sen katsotaan olevan lapsen edun mukaista. Lapsen edun selvittämiseksi pyydetään sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:ssä tarkoitetulta toimielimeltä lausunto, jollei sen hankkiminen ole ilmeisen tarpeetonta.

Lasta, joka on täyttänyt 12 vuotta, on kuultava häntä koskevasta hakemuksesta tai ilmoituksesta. Lapsi, joka on täyttänyt 15 vuotta, ei voi saada Suomen kansalaisuutta hakemuksesta tai ilmoituksesta eikä häntä voida siitä vapauttaa, jos hän on ilmoittanut vastustavansa kansalaisuuden myöntämistä tai siitä vapauttamista. Lapsi ei myöskään voi saada Suomen kansalaisuutta hakemuksesta tai ilmoituksesta eikä häntä voida siitä vapauttaa, jos muu kuin hakemuksen tai ilmoituksen tehnyt huoltaja on ilmoittanut vastustavansa kansalaisuuden myöntämistä tai siitä vapauttamista.

Jos lapsi täyttää 18 vuotta tai avioituu ennen kuin huoltajan hänen puolestaan tekemä hakemus on ratkaistu, hänen on vahvistettava allekirjoituksellaan hakemus. Jos hakemusta ei vahvisteta, se hylätään (Kansalaisuuslaki 5 §, 24-25 §)

1.5.8 P703 Äidinkieli ja asiointikieli

Tällä huoltajalla on oikeus päättää lapsen äidinkielestä ja ilmoittaa lapsen äidinkieli ja asiointikieli väestötietojärjestelmään sekä kaikille muille tahoille, jotka tätä tietoa tarvitsevat (esim. koulu, päiväkoti, kaikki viranomaiset tai muut yksityiset tahot sekä niiden sähköiset palvelut). Jos tämä päätösoikeus on merkitty useammalle kuin yhdelle lapsen huoltajalle, yhden huoltajan yksin tekemän äidinkieltä ja asiointikieltä koskevan ilmoituksen johdosta on kuultava myös muuta tämän päätösoikeuden haltijaa.

1.6 Tiedonsaantioikeudet

Tiedonsaantioikeuksien koodit alkavat T-kirjaimella. Vanhemmat voivat sopia muun henkilön kanssa, että kyseisellä henkilöllä on sama oikeus kuin huoltajalla saada lasta koskevia salassa pidettäviä tietoja viranomaisilta ja yksityisiltä palveluntuottajilta joko kaikissa tai sopimuksessa määrätyissä asioissa. Oikeus saada lasta koskevia tietoja ei voi siis koskaan olla laajempi kuin huoltajan tiedonsaantioikeus.

Tiedonsaantioikeutettu ei ole lapsen huoltaja, eikä lapsen huoltajalle kooditeta tiedonsaantioikeuksia. Huoltajalle tiedonsaantioikeuksia ei merkitä, koska huoltajan oikeuksiin kuuluu aina automaattisesti myös tiedonsaantioikeus kaikkiin lapsen tietoihin. Tämä koskee myös oheishuoltajaa ja sijaishuoltajaa. Huoltajan tiedonsaantioikeutta ei voida näiden koodien avulla rajoittaa.

Tiedonsaantiin oikeutetulle henkilölle on aina valittava vähintään yksi T-koodeista, joko ylin taso T000 eli kaikki koodit tai jos tiedonsaantioikeus on rajoitetumpi, joku/jotkut sitä alemman tason koodeista.

Tiedonsaantioikeuksia on kolmessa tasossa. Ylin taso T000 kertoo, että hänellä on kaikki kooditetut oikeudet, siis myös mahdolliset uudet oikeudet tulevaisuudessa, jos järjestelmään joskus lisätään uusia oikeuksia. T000 tason alla ovat seuraavan tasot oikeudet T100 ja T200 ja ne kumpikin jakautuvat vielä edelleen kahteen alimpaan tasoon, jos tiedonsaantioikeuksia halutaan rajoittaa edelleen suppeammiksi:

TIEDONSAANTIOIKEUDET (muu kuin huoltaja)

Merkitään vain henkilölle, joka ei ole lapsen huoltaja. (Lomaketta käytetään aina, kun tiedonsaantioikeuksia on annettu.)

☐ (T000) Kaikki lasta koskevat tiedot

Jos T000-koodia ei ole valittu, erittele lasta koskevat tiedonsaantioikeudet alla olevilla koodilla (T000 käsittää automaattisesti kaikki alla olevat):

☐ (T100) Kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (I101) Kaikki sosiaalipalvelut ☐ (I102) Kaikki terveyspalvelut

☐ (T200) Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (T201) Varhaiskasvatus ☐ (T202) Opetus ja koulutus (sisältää esiopetuksen)

Tiedonsaantioikeuksissa valintamahdollisuudet ovat seuraavat:

Ei yhtään koodia valittuna = Ei mitään tiedonsaantioikeuksia
 T000 = Käsittää kaikki nykyiset ja myöhemmin lisättävät
 T-koodit = tiedonsaantioikeus on rajoittamaton

Tai erikseen valittuina, jolloin tiedonsaantioikeus rajoitetaan:

T100 = T101 + T102 kaikki sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvät tiedot

T101 vain sosiaalipalveluihin liittyvät tiedot

T102 vain terveyspalveluihin liittyvät tiedot

T200 = T201 + T202 kaikki varhaiskasvatukseen, koulutukseen ja opetukseen liittyvät tiedot

T201 vain varhaiskasvatukseen liittyvät tiedot

T202 vain koulutukseen ja opetukseen liittyvät tiedot

1.6.1 Ei yhtään T-koodia valittuna

Jos mitään T-koodeja ei valita, tiedonsaantioikeutettu ei voi käyttää tiedonsaantioikeuksiaan sähköisissä palveluissa. Tämä on poikkeuksellista: Yhtään T-koodia ei valita ainoastaan sellaisessa tilanteessa, jossa tuomioistuin on määrännyt tiedonsaantioikeutetulle henkilölle poikkeuksellisesti jonkun päätösoikeuden (esim. termillä: ”puheoikeus sukunimeen liittyvissä asioissa”). Tällöin huollosta erotetulle henkilölle merkitään se P-oikeus, johon oikeuden päätöksellä tällä on päätösvalta yhdessä lapsen huoltajan kanssa, vaikka henkilöä ei ole määrätty huoltajaksi. P-oikeuteen sisältyy aina automaattisesti myös oikeus tiedonsaantiin (ks. esimerkkiä kohdassa: 2.9).

1.6.2 T000 Kaikki lasta koskevat tiedot

Merkitse tämä, jos henkilön oikeutta saada lasta koskevia salassa pidettäviä tietoja ei haluta rajoittaa, koskien kaikkia viranomaisia ja yksityisiä palveluntuottajia. Henkilöllä on tällöin oikeus kaikkeen lasta koskevaan salassa pidettävään tietoon.

Teknisesti valinta T000 kattaa väestötietojärjestelmässä automaattisesti kaikki T-koodit. Tarkoitus on, että T000 koodia käytetään vain niissä tapauksissa, joissa henkilöllä on oikeus saada kaikki lasta koskevat tiedot täysin rajoituksitta, siis myös mahdollisesti väestötietojärjestelmään myöhemmin kooditettavat tiedot. **Jos huoltajat eivät halua, että myös mahdollisesti myöhemmin T-koodein kooditettavatkin tiedot tulevat tiedonsaantioikeuden piiriin, tällöin on valittava kaikki T-alakoodit erikseen, eikä koodia T000 tule tällöin käyttää.**

Suoraan lakiin perustuvia tiedonsaantioikeuden rajoituksia ei saa merkitä huollon sisällön avoimeen tekstikenttään, vaikka niistä olisi varmuuden vuoksi mainittu huoltosopimuksella tai -päätöksellä. Tällaisiin lakisääteisiin tiedonsaantirajoituksiin ei tiedonsaantioikeutta voida sopimuksella tai päätöksellä myöskään laajentaa. Tällöin, vaikka T000 olisi valittuna, se ei laajenna lailla rajoitettuja tiedonsaantioikeuksia.

Esim: Adoptiota koskevien tietojen antamisesta voidaan kieltäytyä, jos on perusteltua syytä olettaa, että tietojen antamisesta aiheutuu vaaraa adoptiolapsen tai muun tietoja pyytävän terveydelle tai kehitykselle, taikka jos tietojen antaminen olisi muutoin selvästi vastoin hänen etuaan tai muuta yksityistä etua (adoptiolaki 93 §). Huoltajan tiedonsaantioikeutta voidaan rajoittaa, jos lapsi on käyttänyt potilaslain mukaista kielto-oikeuttaan terveydentilaa koskeviensa tietojen antamiseen huoltajalle (laki potilaan asemasta ja oikeuksista 9 §) tai jos on syy epäillä, että päätöksen tiedoksi antaminen huoltajalle olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä etua taikka lapsen etua tai muuta erittäin tärkeää yksityistä etua (laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 11 §).

Lapsenhuoltolain nojalla jollekin henkilölle annetulla tiedonsaantioikeudella ei ole vaikutusta lapsen taloudellisten asioiden hoitoon. Lapsen taloudellisia asioita hoitaa holhoustoimilain mukaisesti edunvalvoja. Lapsen edunvalvoja on hänen huoltajansa taikka hänelle erityisesti määrätty muu edunvalvoja.

Esim: Kun henkilöllä on tiedonsaantioikeus lapsen kaikkiin asioihin tai vain osaan tiedoista, henkilöllä ei kuitenkaan ole tiedonsaantioikeutta Kelan etuusasioihin, koska ne kuuluvat taloudellisina asioina lapsen edunvalvontaan. Tiedonsaantioikeus määräytyy huoltolain nojalla ja edunvalvonta holhoustoimilain nojalla.

1.6.3 T100 Kaikki sosiaali- ja terveystalvet

Merkitse tämä, jos henkilöllä on oikeus saada tietoja kaikista lasta koskevistä sosiaali- ja terveystalvetuista.

Jos tiedonsaantioikeus koskee vain rajattuja sosiaali- tai terveydenhuollon talvetuista, mutta ei kaikkia, ei tätä luokkaa valita, vaan tiedonsaantioikeudesta sovitut asiat on kirjattava avoimeen tekstikenttään. Tällöin tietojen katselu Omakannan kautta ei ole mahdollista, vaan on käytettävä muita asiointitalvetoja.

Kun tämä on valittu, on henkilöllä oikeus katsella lapsen sosiaali- ja terveydenhuollon tietoja Omakanta-talvetussa sitten, kun toiminnallisuus toteutetaan Omakantaan. Koska kyseessä on oikeus saada tietoja, eikä oikeus päättää lapsen asioista, ei tiedonsaantiin oikeutetulla henkilöllä ole koskaan mahdollisuutta **asioida** lapsen puolesta Omakannassa. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että henkilö ei voi tehdä lapsen reseptien uusimispyyntöjä. Ajankohtaisen tilanteen Omakannan toiminnoista ja asiointimahdollisuuksista voi tarkistaa täältä <https://www.kanta.fi/omakanta> ja <https://www.kanta.fi/alaikaisen-puolesta-asiointi>.

1.6.3.1 T101 Kaikki sosiaalitilvet

Merkitse tämä, jos henkilöllä on oikeus saada tietoja kaikista lapsen sosiaalitilvetuista. Jos tiedonsaantioikeus koskee vain rajattuja sosiaalitilvetuista, tiedonsaantioikeudesta sovitut asiat kirjataan avoimeen tekstikenttään. Tämä estää sähköisen asiointin, eikä tietojen katselu Omakannan kautta ei ole mahdollista, vaan on käytettävä perinteisiä asiointitalvetoja.

Jos tämä kohta on valittu, henkilöllä on oikeus katsella Sosiaalitilvetuista asiakastiedon arkistoon lapsesta tallennettuja asiakirjoja sitten, kun toiminnallisuus toteutetaan Omakanta-talvetuun. Ajankohtaisen tilanteen Omakannan toiminnoista ja asiointimahdollisuuksista voi tarkistaa täältä <https://www.kanta.fi/omakanta> ja <https://www.kanta.fi/alaikaisen-puolesta-asiointi>.

1.6.3.2 102 Kaikki terveystalvet

Merkitse tämä, jos henkilöllä on oikeus saada tietoja kaikista lapsen terveystalvetuista. Jos tiedonsaantioikeus koskee vain rajattuja terveydenhuollon talvetuista, tiedonsaantioikeudesta sovitut asiat kirjataan avoimeen tekstikenttään. Tämä estää sähköisen asiointin, eikä tietojen katselu Omakannan kautta ole silloin mahdollista, vaan on käytettävä muita asiointitalvetoja.

Jos tämä kohta on valittu, henkilöllä on oikeus katsella Omakannan kautta niitä terveystietoja, jotka Omakannassa näytetään sen jälkeen, kun katselutoiminto on toteutettu Omakantaan. Ajankohtaisen tilanteen Omakannan toiminnoista ja asiointimahdollisuuksista voi tarkistaa täältä <https://www.kanta.fi/omakanta> ja <https://www.kanta.fi/alaikaisen-puolesta-asiointi>.

1.6.4. T200 Varhaiskasvatust, opetust ja koulutus

Merkitse tämä, jos henkilöllä on oikeus saada tietoja lasta koskevasta varhaiskasvatuksesta, esiopetuksesta, perusopetuksesta ja toisen asteen koulutuksesta.

1.6.4.1 T201 Varhaiskasvatus

Merkitse tämä, jos henkilöllä on oikeus saada tietoja vain lasta koskevasta varhaiskasvatuksesta, mutta ei esiopetuksesta, perusopetuksesta ja toisen asteen koulutuksesta.

Tietoja Suomen koulutusjärjestelmästä tarkemmin opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilta (okm.fi).

1.6.4.2 T202 Opetus ja koulutus

Merkitse tämä, jos henkilöllä on oikeus saada tietoja lasta koskevasta **esiopetuksesta, perusopetuksesta ja koulutuksesta**, mutta ei varhaiskasvatuksesta.

Tietoja Suomen koulutusjärjestelmästä tarkemmin opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilta (okm.fi).

1.7 Muut lapsen huoltoon liittyvät koodit (ei ilmoiteta lomakkeella)

1.7.1 A100 Lapsen virallinen asuinpaikka (vuoroasuminen)

Lapselle voidaan 1.12.2019 lukien merkitä asumistiedoksi väestötietojärjestelmään tieto vuoroasumisesta kahdessa kodissa. Vuoroasumista koskevaan sopimukseen tai päätökseen on kirjattava, kumpi koti on lapsen virallinen asuinpaikka ja tästä tehdään merkintä väestötietojärjestelmään. Väestötietojärjestelmässä vuoroasumismerkintää tehtäessä lapsen virallinen asuinpaikka merkitään vain yhdelle henkilölle koodilla A100, ”Lapsen virallisen asuinpaikka on sovittu / määrätty olevan tämän henkilön luona”. Tätä koodia käytetään hyödyksi muuttoilmoituksen käsittelyssä.

Koodi A100 toimii kehotuksena siitä, että lapsella tulisi olla sama osoite kuin sillä, jolle tämä koodi on merkitty ja toista huoltajaa kuullaan tarvittaessa. Koodi A100 ei automaattisesti muuta lapsen asuinpaikkaa, vaan muutos voidaan tehdä vasta muuttoilmoituksen perusteella. Väestötietojärjestelmään tallennetaan lapsen tosiasiallinen asuinpaikka. Muuttoilmoitusjärjestelmä ei ota huollon sisällön koodeja automaattisesti huomioon, vaan muuttoilmoituksen käsittelijän tulee tarkistaa huoltokoodit erikseen käsitellessään alaikäisen lapsen muuttoilmoitusta. Jos muuttoilmoituksessa eivät ole mukana kaikki huoltajat, järjestelmä antaa virheilmoituksen, joka ohjaa tekemään tarkistuksen.

Mikäli huollon sisältö on jouduttu kirjoittamaan avoimena tekstinä siihen soveltuvien P- tai T-koodien puuttuessa, sillä ei ole vaikutusta A100 -koodin käyttöön.

1.7.2 P998 Huolto jaettu, oikeuksia tai sisältötekstiä ei ole talletettu

Koodia P998 ei voi käyttää, kun tallennetaan uusia tietoja lapsen huollosta. Koodia ei siksi ole myöskään koodilomakkeelta. Koodi P998 näkyy HuoltoWebillä kuitenkin siksi, että sen voimassaolo tulee päättää uuden päätöksen/sopimuksen tallennuksen yhteydessä (ks. tarkemmat ohjeet HuoltoWebin käyttöohjeesta).

Tämä koodi näkyy VTJ:ssä, jos lapsen huollosta on aiemmin tehty päätös, jossa huollon tehtäviä on jaettu, mutta tehtävänjaon sisältöä ei ole voitu tallentaa väestötietojärjestelmään. Huoltajien tehtävien jako selviää näissä tapauksissa tarkemmin ainoastaan kirjallisesta päätöksestä. Sähköisiä palveluja ei voida käyttää, jos koodi P998 on voimassa, eli huoltajan tulee tällöin esittää huoltopäätös asiainnoin yhteydessä osoittaakseen oikeutensa.

Jos huollon sisältöä ei voida koodittaa, mutta kuitenkin halutaan tallentaa vanhan kirjallisen päätöksen tekstisisältö väestötietojärjestelmään näkyville, oikeus P998 pitää ensiksi päättää ja sitten huollon sisältöteksti tallennetaan avoimeen huollon sisällön tekstikenttään. Huom: Tämä ei edelleenkään mahdollista lapsen puolesta asiointia sähköisesti. VTJ:n tietopalveluissa tämä näkyy siten, että P998 päättyy ja tekstikenttä (ks. Seuraava kohta P999) syntyy ja sisältö menee muutostietopalvelussa tiedoksi VTJ:n käyttäjille. Jos päätös sen sijaan voidaan koodittaa, pitää ensiksi päättää koodi P998 ja sitten koodittaa ohjeiden mukaan.

1.7.3 P999 Huolto jaettu, jako kuvattu sisältötekstissä

Tämä koodi osoittaa, että lapsella on useampia huoltajia ja lapsen huollosta on tehty päätös tai vahvistettu sopimus, jossa huollon tehtäviä on jaettu sillä tavoin, että niitä ei ole voitu merkitä väestötietojärjestelmään kooditettuina. Huollon sisältö on tekstimuodossa (tästä tarkemmin luvussa 1.8).

P999-koodia ei tallenneta käsin. Muutospalvelussa ja kyselyssä luodaan tämä automaattisesti, jos VTJ:ssä on huollon sisältö tekstimuodossa.

P999 estää sähköisen asioinnin, koska tietojärjestelmät eivät pysty digitaalisesti avoimesta vapaasta tekstistä lukemaan sitä, mitä oikeuksia huoltajalla on tai miten hänen oikeuksiaan on mahdollisesti rajoitettu.

Huom! Lapsen huoltaja pystyy kuitenkin asioimaan sähköisesti lapsen puolesta, vaikka **tiedonsaantioikeutetun osalta** olisi kirjattu tekstiä avoimeen tekstikenttään, **kunhan huoltajaa ei merkitä osalliseksi tähän sisältöön**.

Jos huoltajat haluavat, että väestötietojärjestelmään tallennettu vanha huollon jaon tekstimuotoinen sisältö muutetaan kooditettuun muotoon, sisältöteksti voidaan koodittaa, mikäli koodittaminen on mahdollista VTJ:n tekstisisällön perusteella suoraan ja yksiselitteisesti. Tällöin VTJ:ssä jo oleva huollon tietosisältö merkitään päättäneeksi ja koodein merkityt oikeudet alkaneeksi tallennuspäivästä. Huollon alkupäivämäärä ei muutu.

1.8 Huollon tehtävien jako tai tiedonsaantioikeuden sisältö tekstinä

Väestötietojärjestelmään voidaan poikkeustapauksessa tallentaa myös avointa tekstiä. Tekstikenttää käytetään vain, jos päätösoikeudet tai tiedonsaantioikeudet eivät ole kooditettavissa yksiselitteisesti. Kun tekstisisältöä tallennetaan, järjestelmä luo automaattisesti tätä osoittavan koodin P999.

Vain huoltoon kuuluvia tietoja saa tallentaa huollon sisällön tekstikenttään. Oikeuden päätöksellä tai huoltosopimuksella on myös paljon muuta tietoa, joka ei liity lapsen huoltoon. Muita tietoja ei saa sekoittaa huollon sisältötietoon, vaikka niistä olisi päätetty tai sovittu.

VTJ:hin tallennetaan lapsen huollon sisältötietoina ainoastaan lapsen huollon pääasiallinen sisältö (ks. HE 89/2008). Kaikenlainen vapaa teksti lapsen huollon sisältötiedoissa estää huoltajien sähköisen asioinnin (mm. Omakanta-palvelun käyttö estyy). Vapaata tekstikenttää ei siis saa turhaan ”varmuuden vuoksi” käyttää tallentamalla sinne tietoa, joka ei sinne kuulu.

Vapaan tekstikentän sisältö kopioidaan päätökseltä tai sopimukselta koodilomakkeelle sille varattuun kohtaan sellaisena kuin se tallennetaan VTJ:hin. DVV:n tallentaja ei tulkitse huoltosopimusta tai -pääöstä, vaan tallentaa tekstin kuten se on lomakkeelle kopioitu, ellei tekstiin sisälly selvästi huoltoon kuulumatonta ainesta, jonka **DVV:n tallentaja poistaa** suoraan tai varmistaa muutokset tarvittaessa tiedon ilmoittajataholta (ks. myös esimerkit luvuissa 2.3 – 2.6).

Huollon sisällön tekstikenttä ei ole yleinen lisätietokenttä, johon voisi tallentaa mitä tahansa tekstiä - tekstillä on sähköisen asioinnin estävä vaikutus täysin tekstin sisällöstä riippumatta.

Huollon sisältötietoa eivät ole esimerkiksi seuraavat tiedot:

- tiedot lapsen elatuksesta
- lapsen asumisjärjestelyt
- lapsen tapaamisoikeusjärjestelyt, kuten esim. lasten kuljetukset
- perheen lemmikkieläinten hoito
- perheen harrastuksiin liittyvät asiat
- muut huoltajien väliset keskinäiset järjestelyt
- Päätöksen/sopimuksen tekniset tiedot (päättöspäivä, päätösnumero, diaarinumero yms)
- suoraan lain nojalla huoltajille kuuluvat oikeudet, kuten huoltajan tiedonsaantioikeus huollettavansa tietoihin
- mahdollisen oheishuoltajan tai tiedonsaantiin oikeutetun tiedot
- tietojenluovutuskiellot
- terveystiedot tai muut arkaluonteiset tiedot
- edunvalvontatiedot
- henkilötunnukset ja muut henkilötiedot

Kustakin huoltoon osallisesta (ts. huoltaja, tiedonsaantioikeutettu) täytetään oma koodilomake kullekin lapselle erikseen ja lomakkeelle tehtyt merkinnät tehdään vain sille henkilölle, joka lomakkeella on ilmoitettu.

Avointa tekstikenttää käytettäessä sisältöön osalliseksi merkityn huoltajan sähköinen asiointi lapsen puolesta estyy. Jos lapsella on vain yksi huoltaja tai useampi huoltaja, eikä huoltajien tehtäviä ole jaettu, vain tiedonsaantioikeutetulle tallennettu avoin teksti ei vaikuta huoltajan tai huoltajien sähköiseen asiointiin.

2 Esimerkkejä ja erityistilanteita

2.1 Vanhemmat päättävät yhdessä lapsen terveyspalveluista, isä päättää yksin lapsen muista asioista.

Tässä esimerkkitapauksessa isällä on siis rajoittamattomat huoltajan oikeudet, joten hänen osaltaan ei merkitä koodeja. Äidin huoltajanoikeudet ovat rajoitetut siten, että hänellä on päätösvalta ainoastaan lapsen terveyspalvelujen osalta yhdessä lapsen isän kanssa. Koska äidin huoltajan oikeuksia on rajoitettu, hänen osaltaan täytetään koodilomake ja siihen valitaan vain koodi P302:

PÄÄTÖSOIKEUDET (huoltaja)

Täytä vain ne päätös-oikeudet, jotka huoltajalle on annettu. (Lomaketta ei käytetä, jos huoltajalla on kaikki oikeudet.)

☐ (P100) Nimet (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P101) Etunimet ☐ (P102) Sukunimi

☐ (P200) Passi ja muut matkustusasiakirjat

☐ (P300) Kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P301) Kaikki sosiaalipalvelut ☒ (P302) Kaikki terveyspalvelut

☐ (P400) Asuinpaikka (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P401) Asuinpaikka Suomessa ☐ (P402) Asuinpaikan muutto ulkomaille

☐ (P500) Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P501) Varhaiskasvatus ☐ (P502) Opetus ja koulutus (sisältää esiopetuksen)

Muut päätös-oikeudet

☐ (P701) Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys ☐ (P702) Kansalaisuus ☐ (P703) Äidinkieli ja asiantikieli

2.2 Vanhemmat päättävät kaikista muista asioista yhdessä, paitsi terveydenhuoltoon liittyvistä asioista, joita koskevat päätökset tekee toinen huoltaja yksin.

Toisella huoltajalla on tässä esimerkkitapauksessa kaikki oikeudet, joten koodilomaketta ei tarvitse hänen osaltaan täyttää. Sille vanhemmista, jonka oikeuksia on rajoitettu, valitaan kaikki muut P-koodit, paitsi ei terveyspalvelut -koodia P302:

PÄÄTÖSOIKEUDET (huoltaja)

Täytä vain ne päätös-oikeudet, jotka huoltajalle on annettu. (Lomaketta ei käytetä, jos huoltajalla on kaikki oikeudet.)

☒ (P100) Nimet (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P101) Etunimet ☐ (P102) Sukunimi

☒ (P200) Passi ja muut matkustusasiakirjat

☐ (P300) Kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☒ (P301) Kaikki sosiaalipalvelut ☐ (P302) Kaikki terveyspalvelut

☒ (P400) Asuinpaikka (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P401) Asuinpaikka Suomessa ☐ (P402) Asuinpaikan muutto ulkomaille

☒ (P500) Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P501) Varhaiskasvatus ☐ (P502) Opetus ja koulutus (sisältää esiopetuksen)

Muut päätös-oikeudet

☒ (P701) Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys ☒ (P702) Kansalaisuus ☒ (P703) Äidinkieli ja asiantikieli

Huom: myös yläkoodi P300 jätetään valitsematta, koska se ottaa automaattisesti mukaan molemmat 3-alkuiset alakoodit, joista vain toinen valitaan. Muiden yläkoodien (P100, P400 ja P500), joilla on myös alakodeja, osalta voidaan käyttää ylätason koodeja, jolloin kaikki ko. alakoodit tulevat automaattisesti valituiksi.

2.3 Huoltajalle määrätään tiedonsaantioikeus

Käräjäoikeudet voivat ”vahvistaa varmuuden vuoksi” huoltajalle tiedonsaantioikeudet, kun huoltajan päätösoikeuksia on rajoitettu, vaikka huoltajalle kuuluvat vahvistamattakin kaikki tiedonsaantioikeudet huollettavaan lapseensa. Huoltajalle suoraan lain nojalla kuuluvaa yleistä tiedonsaantioikeutta ei tallenneta VTJ:hin, vaikka siitä olisi päätöksellä mainittu. VTJ:ssä kooditetaan tiedonsaantioikeuksia vain ei-huoltajille. **Tällaisia päätöksiä ei tule kirjoittaa avoimeen tekstikenttäänkään**, koska silloin sen vaikutus olisi juuri päinvastainen eli tiedonsaantioikeus sähköisissä asiointipalveluissa estyisi. Päätös kooditetaan VTJ:hin normaalisti koodeilla muilta osin, jos se on kooditettavissa. (ks. myös seuraava esimerkki)

2.4 Päätökseen sisältyy tiedonluovutuskielto

Esimerkkitapauksessa oli vahvistettu isälle huoltajalle kuuluva oikeus tiedonsaantiin viranomaisilta, kuitenkin sillä rajoituksella, ettei se koskenut äidin osoitetietoja viranomaisilta. Tällaisilla määräyksillä huoltopäätöksissä ei ole mitään automaattista vaikutusta tietojen luovuttamiseen eri viranomaisista. **Kyseistä rajausta tiedonsaantiin ei voida merkitä lapsen huoltotietoihin, eikä sitä tule siis tallentaa avoimena tekstinäkään.**

Käräjäoikeus ei voi lapsen huollon sisällön yhteydessä tehokkaasti määrätä tiedonluovutuskieltoja muille viranomaisille. Minkäänlaiset tietojenluovutuskiellot eivät välity eteenpäin VTJ:n lapsen huollon sisältötiedoista. Sisältötekstinä tiedonluovutuskielloilla olisi sitä paitsi väärä vaikutus VTJ:n tietojen käytävissä sähköisissä palveluissa. Tiedonluovutus estyisi myös tietojen saantiin oikeutetulta huoltajalta.

DVV:n huoltotietojen tallentaja ei asioi mitenkään huollon asianosaisten kanssa, joten huoltajia tulee informoida kielloista jo sopimuksen tekovaiheessa tai tuomioistuimen toimesta, jos tällaisia vaatimuksia esitetään.

Asianosaiset tulee ohjata saamaan lisätietoja kielloista osoitteesta: <https://dvv.fi/tietojen-luovuttamisen-kieltaminen> ja ohjata hakemaan tarvittavat tietojen luovutuskiellot säädetyssä menettelyssä erikseen.

Huom: Tietyissä lailla säädetyissä tilanteissa huoltajan tiedonsaanti saattaa olla rajoitettua (mm. laki potilaan asemasta ja oikeuksista 9 §, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 11 §, laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista 12 §, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 11 § ja adoptiolaki 93 §). Tällaiset lakisäätelytiedonsaannin rajoitukset otetaan järjestelmissä huomioon automaattisesti, eikä niitä tallenneta väestötietojärjestelmään.

2.5 Päätökseen sisältyy huoltoon kuulumattomia asioita

Tässä esimerkkitapauksessa lapsi määrättiin yhteishuoltoon siten, että vanhemmat päättävät yhdessä lapsen nimestä ja uskontokunnasta, mutta äiti tekee yksin muut lasta koskevat päätökset. Käräjäoikeus oli täsmentänyt päätöstään lisäksi siten, että **”tehtäessä päätökset tulee ottaa huomioon lastensuojelulain säännökset”**, minkä lisäksi käräjäoikeuden päätöksen perusteluihin oli vielä kirjattu seuraavasti: **”Epäselvyyksien vuoksi täsmennetään, että vanhemmilla on sama tiedonsaantioikeus”**.

Mitään huoltoon kuulumattomia ei saa tallentaa avoimena tekstinä, vaikka niitä koskevia määräyksiä olisi otettu huoltosopimukselle tai kirjattu oikeuden päätökseen. Em. kaltaiset päätöstekstit jätetään huollon sisältöä tallennettaessa automaattisesti huomiotta ja huollon pääasiallinen sisältö kooditetaan asianmukaisilla koodeilla.

Tässä tapauksessa äidin osalta ei tarvitse täyttää koodilomaketta lainkaan, koska äidillä on kaikki päätösoikeudet. Toiselle huoltajalle kooditetaan huollon sisällöksi P100 ja P701. Oikeuden päätöksessä mainitut muut asiat jätetään huomiotta:

PÄÄTÖSOIKEUDET (huoltaja)

Täytä vain ne päätösoikeudet, jotka huoltajalle on annettu. (Lomaketta ei käytetä, jos huoltajalla on kaikki oikeudet.)

☒ (P100) Nimet (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P101) Etunimet ☐ (P102) Sukunimi

☐ (P200) Passi ja muut matkustusasiakirjat

☐ (P300) Kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P301) Kaikki sosiaalipalvelut ☐ (P302) Kaikki terveyspalvelut

☐ (P400) Asuinpaikka (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P401) Asuinpaikka Suomessa ☐ (P402) Asuinpaikan muutto ulkomaille

☐ (P500) Varhaiskasvatus, opetus ja koulutus (Merkitse tämä, jos kaikki alla olevat)

☐ (P501) Varhaiskasvatus ☐ (P502) Opetus ja koulutus (sisältää osiopotuksen)

Muut päätösoikeudet

☒ (P701) Uskonnollisen yhdyskunnan jäsenyys ☐ (P702) Kansalaisuus ☐ (P703) Äidinkieli ja asiantikieli

2.6 Taloudelliset asiat

Lapsen edunvalvontaan kuuluvia asioita ei tallenneta lapsen huollon sisältötietoihin ollenkaan. Niitä ei tule kirjoittaa avoimeen tekstikenttään, eikä niitä varten ole olemassa myöskään omaa koodia.

Lapsenhuoltolain mukaisella huoltajien tehtävienjakomääräyksellä tai jollekin henkilölle annetulla tiedonsaantioikeudella ei ole vaikutusta lapsen taloudellisten asioiden hoitoon. Lapsen taloudellisia asioita hoitaa holhoustoimilain mukaisesti edunvalvoja. Lapsen edunvalvoja on hänen huoltajansa taikka hänelle erityisesti määrätty muu edunvalvoja. Jos huoltaja vapautetaan edunvalvojan tehtävistä ([Laki holhoustoimesta 1.4.1999/442](#), 2 luku 4 §), ei hänellä tuolloin ole myöskään tiedonsaantioikeutta lapsen taloudellisiin asioihin. Edunvalvontaan liittyvät tiedot ovat väestötietojärjestelmässä erikseen, eikä niitä saa sekoittaa huollon sisältötietoihin.

Esimerkiksi Kelan etuusasiat ovat taloudellisia asioita. Ainoastaan tiedonsaantiin oikeutetulla henkilöllä, joka ei ole huoltaja, ei siis ole tiedonsaantioikeutta Kelan etuusasioihin. Kelan etuusasiat ovat edunvalvontaan kuuluvia ja kuuluvat vain huoltajille tai erikseen määrättylle edunvalvojalle. Edunvalvonnasta on säädetty holhoustoimilaissa.

Kun henkilö on huoltaja ja vaikka tehtävät olisi jaettu huoltolain nojalla ja huoltajan päätösvaltaa jotenkin rajoitettu, huoltaja on kuitenkin edelleen lapsen edunvalvoja ja hänellä on oikeus Kelan etuustietoihin. Huoltaja voidaan kuitenkin erottaa edunvalvonnasta tuomioistuimen päätöksellä, jolloin hänellä ei ole enää päätösvaltaa lapsen taloudellisiin asioihin. Edunvalvonnasta vapautetulla huoltajalla ei ole myöskään tiedonsaantioikeutta esimerkiksi Kelan etuusasioihin.

Jos lapsen huoltopäätöksellä on määräys, että toinen huoltaja hoitaa lapsen omaisuutta koskevat asiat, määräystä ei voida tallentaa lapsen huollon sisältötietoihin, koska tieto ei kuulu huoltoon, vaan edunvalvontaan. Siksi taloudellisille asioille ei ole luotu omaa koodia, eikä tämä tieto kuulu myöskään avoimeen tekstikenttään.

Jos huoltopäätöksellä on määräyksiä alaikäisen omaisuuteen liittyvistä asioista, viittaus holhoustoimilakiin tai muuta erityistä edunvalvontaan liittyen, DVV:n huoltotiimi voi tarvittaessa konsultoida DVV:n holhoustoimen asiantuntijoita, olisiko se merkittävä holhousasioiden rekisteriin.

Mitään edunvalvontaan liittyvää ei kuitenkaan tallenneta huollon sisällöksi VTJ:hin.

Pankkiasioden hoito on myös taloudellisten asioiden hoitamista. Huoltajien on hoidettava lapsen pankkiasiointiin liittyvät tarpeelliset toimet suoraan pankin kanssa. Pankki ei voi tehdä lapsen taloudellisiin asioihin koskevia päätöksiä kuulematta kaikkia lapsen edunvalvoja.

2.7 Oikeuksien voimassaolo - alku- ja päättymispäivä

Oikeuksilla on aina alku- ja loppupäivä, kuten myös muilla huoltotiedoilla. HuoltoWebillä oikeuksia merkittäessä ohjelma antaa aina oletuksena päättymispäiväksi lapsen täysi-ikäisyyden päivämäärän. Jos päätös on määräaikainen, päättymispäivä tulee erikseen merkitä sille varattuun kohtaan HuoltoWebillä. Koodilomakkeella ei ole oikeuksien päättymispäivälle varattua kohtaa. Tarvittaessa tämä tieto luetaan suoraan päätökseltä, joka on liitetty koodilomakkeeseen.

Jos on määrätty, että huoltajalla on oikeus päättää lapsen nimestä, niin hänelle on annettu ylätasoon oikeus P100, joka päättyy lapsen täyttäessä 18 vuotta. Tämä koodi siis kertoo, että hänellä on molemmat alatasojen P101 (etunimet) ja P102 (sukunimi) oikeudet. Jos huoltajan päätösoikeutta päätetäänkin rajoittaa myöhemmin siten, ettei tällä enää olekaan päätösoikeutta kuin vain lapsen sukunimen osalta, tällöin P100 korvataan myöhemmässä huoltopäätöksessä P102:lla. Silloin P100 merkitään päättyneeksi päätöspäivänä ja P102 alkaa siitä. P100:n päättymispäivä ja P102 alkamispäivä on siis sama päivämäärä. **Alkamispäivä ei voi olla tulevaisuuden päivämäärä.**

Koodilomakkeella ilmoitetaan muuttunut huollon sisältö aina kokonaisuudessaan sellaisena, kuin se on uuden päätöksen mukaan (toisin sanoen DVV:lle ei ilmoiteta vain muuttuneita tietoja). DVV:n tallentaja katsoo oikeuksien alkamis- ja päättymispäivän suoraan koodilomakkeeseen liitetyltä päätökseltä/sopimukselta.

2.8 Eräät lapsen terveyteen liittyvät päätökset, joihin aina vaaditaan kaikkien huoltajien suostumus

Tapauksessa oli sovittu, että toinen huoltaja saa yksin päättää kaikesta muusta, paitsi ei lapsen ympärileikkauksesta. Sosiaali- ja terveysministeriön v. 2015 antaman ohjeen mukaan kaikilta huoltajilta tarvitaan kirjallinen suostumus eikä ympärileikkausta saa tehdä, jos yksikin huoltaja vastustaa sitä. Tällaista lisämääräystä ei näin ollen ole tarpeen tallentaa huollon sisällöksi avoimeen tekstikenttään, vaikka päätöksen/sopimuksen tekstissä on siitä maininta, koska kaikilla huoltajilla säilyy aina puhevalta ympärileikkauksen suorittamiseen huollon jaosta riippumatta.

[Sosiaali- ja terveysministeriön ohje poikien ei-lääketeieteellisestä ympärileikkauksesta \(STM; pdf 153 kB\).](#)

2.9 Huollosta erotetulla puhevalta sukunimiasiaassa

Tuomioistuinkäytännössä esiintyy myös päätöksiä, joiden mukaan toiselle vanhemmalle määrätty yksinhuoltajuus ei sulje kaikkia päätösoikeuksia huollosta erotetulta pois, vaikka näin ei saisi olla. Esimerkki: ”Äiti saa yksinhuoltajana päättää kaikista asioista yksin, mutta isällä on kuitenkin puhevalta lapsen sukunimeen liittyvässä asiassa”. Lähtökohtaisesti huollosta erotetulle vanhemmalle ei tule päätösoikeuksia, mutta tässä tapauksessa tehdään poikkeus säännöstä ja ei-huoltaja isä merkitään tiedonsaantioikeutetuksi ja hänelle merkitään päätösoikeus P102, mutta ei T-koodeja lainkaan. Äiti merkitään huoltajaksi.

3 Linkitys Yhteentoimivuusalustalle (YTI)

Koodiarvot on viety alustan koodistoon ”Lapsen huollon sisällön koodit (<https://koodistot.suomi.fi/codescheme:registryCode=vtj:schemeCode=vtjlapsenhuolto>), määritelmät päivitetään tuotantokäytön alkaessa.